

ประสิทธิผลการใช้ระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 Effectiveness of Basic Education Accounting System: A Case Study of School in Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 5

อริศรา กังแฮ¹, อรุณี ยศบุตร², กุลชญา แว่นแก้ว³ และ ชัยยศ สัมฤทธิ์สกุล³

Arisara Kunghae¹, Arunee Yodbutr², Kulchaya Waenkaeo³ and Chaiyot Sumritsakun³

¹ นักศึกษา หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

¹ Master of Accountancy Program, Faculty of Business Administration, Maejo University

² Lecturer of Accountancy Program, Faculty of Business Administration, Maejo University

³ Assistant Professor, Accountancy Program, Faculty of Business Administration, Maejo University

Received October 11, 2019; Revised November 28, 2019; Accepted February 26, 2020

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาประสิทธิผลการใช้ระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน และปัจจัยที่มีผลต่อระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากข้อมูลสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยมีปัจจัยที่จะศึกษา ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ การยอมรับระบบสารสนเทศทางบัญชี และการควบคุมภายในสถานศึกษา กับคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ ทั้ง 6 ด้าน มีแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนในการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 102 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการใช้ระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการใช้ระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาอยู่ในระดับความรู้น้อย แต่มีการยอมรับระบบสารสนเทศทางบัญชี และมีการควบคุมภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อทดสอบความสัมพันธ์พบว่าปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ และความพยายามในการใช้งาน มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ด้านความสามารถเปรียบเทียบได้ และด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, ระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

This research aimed to study the effectiveness of the basic education accounting system, and factors affecting the basic education accounting system. A case study of schools in Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 5. There were factors to be studied, are knowledge and understanding, acceptance

of accounting information systems and internal control of the school, with qualitative characteristics of useful financial information. There are 102 complete questionnaires for data analysis. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, multiple regression analysis.

The results indicated that the effectiveness of using basic education accounting system was at a high level. According to an analysis of factors affecting the effectiveness of basic education accounting system, it was found that respondents had knowledge and understanding at a low level. But accepting accounting information systems and internal controls were at a high level. For correlation analysis, the results showed that knowledge and understanding, and effort expectancy had a positive effect on the qualitative characteristics of useful financial information that were comparability and verifiability.

Keywords: Effectiveness, Basic Education Accounting System

1. บทนำ

จากผลการศึกษาวิจัยบัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติ (National Education Account of Thailand: NAE) ในปี พ.ศ.2551-2556 แสดงให้เห็นว่ารายจ่ายรวมด้านการศึกษาของไทยอยู่ในระดับที่สูงมาก ประเทศไทยใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษาในระดับที่เพียงพอ แต่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ไม่ว่าจะเป็นด้านคุณภาพโดยเฉลี่ยที่วัดจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือผลการประเมินทั้งในและระหว่างประเทศ คุณภาพการศึกษาที่ยังแตกต่างกันมาก ระหว่างเมืองและชนบท หรือภาคต่างๆ ความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสทางการศึกษาสำหรับนักเรียนยากจน ปัญหาเหล่านี้สะท้อนว่าการลงทุนเพื่อการศึกษาที่ผ่านมาตามการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 ไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย หรือเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญ จำเป็นต้องมีการปฏิรูประบบทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา (ชัยยุทธ ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์ และคณะ, 2558)

นอกจากนี้ยังมีรายงานรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศไทย ปี 2557 ที่ได้สรุปข้อค้นพบว่าภาพรวมของการลงทุนด้านการศึกษาของประเทศไทยจากทุกภาคส่วนของสังคมในปี พ.ศ.2557 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี พ.ศ.2556 และการจัดทำบัญชีรายจ่ายการศึกษาแห่งชาติ ยังมีอุปสรรคและความยากลำบากในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มาจากแหล่งต่างๆ จำนวนมาก รวมถึงข้อมูลที่รวบรวมได้ไม่ถูกต้องครบถ้วน ขาดระบบกลไกการติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประเมินประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษา และยังมีปัญหาที่ไม่สามารถรวมรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบ ควบคุม กำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ จึงริเริ่มโครงการพัฒนาระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2559 เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาในการกำกับ ติดตามการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา และการจัดทำต้นทุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมอบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรวจสอบการรายงานข้อมูลในระบบบัญชีของสถานศึกษาให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ กำกับ ติดตามให้โรงเรียนรายงานข้อมูลตามระยะเวลาที่กำหนด และตอบข้อหารือ ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงานของสถานศึกษา อีกทั้งได้กำหนดให้เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดตามกรอบการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ (มาตรา 44) ซึ่งมีเป้าหมายคือ สถานศึกษา จำนวน 30,242 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 10 พ.ย. 2560) รวมถึงการรายงานต้นทุนหน่วยปฏิบัติ (Operating Unit Cost: OUC) แก่สำนักงานประมาณในการพิจารณาประมาณรายจ่ายประจำปี

จากความจำเป็นที่ต้องใช้ข้อมูลทางบัญชีประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องเข้าใจและให้ความสำคัญกับข้อมูลทางบัญชีที่มีคุณภาพ เพื่อให้การตัดสินใจในแต่ละขั้นตอนนี้มีความถูกต้องและเหมาะสม เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาประสิทธิผลของการใช้ระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 เป็นกรณี

ศึกษาว่า ข้อมูลรายงานที่ได้จากระบบบัญชีการศึกษา
ชั้นพื้นฐานนั้นมีลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน
ที่มีประโยชน์ (ปรับปรุง 2558) ตามที่สภาวิชาชีพบัญชี
ในพระบรมราชูปถัมภ์กำหนดไว้ สามารถนำข้อมูลทางบัญชี
ไปใช้ตัดสินใจ พัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการ
ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง และเกิดประโยชน์อย่าง
แท้จริง เพื่อรองรับการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2560-2579 สู่การปฏิบัติ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการใช้งานระบบบัญชี
การศึกษาชั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ
การยอมรับระบบสารสนเทศทางบัญชี และการควบคุม
ภายในสถานศึกษา กับคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูล
ทางการเงินที่มีประโยชน์ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

3. นวนววรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
ดังนี้

3.1 ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ในปัจจุบันมีการ
ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพ กันอย่างแพร่หลายและมีการนิยาม
ความหมายแตกต่างกัน มีการใช้หลักเกณฑ์มาประกอบกัน
จึงมีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามกันอย่างหลากหลาย
ซึ่ง Seashore & Yuchtman quoting Hall (1991) (อ้างใน
ภรณ์ กิรตบุตร, 2529) ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพของ
องค์การ คือ ความสามารถขององค์การในการนำทรัพยากร
ที่มีอยู่อย่างจำกัดและมีคุณค่าจากสภาพแวดล้อมมาใช้
ประโยชน์เพื่อสนับสนุนการดำเนินการขององค์การ ส่วน
จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์ (2551) (อ้างใน เบญญาภา ยินยง,
2560) สรุปว่าประสิทธิผลของการปฏิบัติงานนั้น คือ ผลสำเร็จ
อันเป็นผลเนื่องมาจากการปฏิบัติงานตามโครงการ หรือ
แผนงานนั้นตามวัตถุประสงค์ขององค์การที่ได้ตั้งไว้หรือ
ได้คาดหวังไว้ และ อารมณ อ่อนคง (2556) (อ้างใน เบญญาภา
ยินยง, 2560) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ เป็นเครื่องมือหรือ
ตัวบ่งชี้ในการตัดสินใจว่าการบริหารของหน่วยงานหรือ
องค์การใดองค์การหนึ่งสามารถดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมาย

หรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้มากน้อยเพียงใด เป็นเรื่องเกี่ยวกับ
ผลที่ได้รับและผลสำเร็จของงาน มีความเกี่ยวข้องกับผลงาน
ที่องค์การพึงประสงค์ จากศึกษานิยามความหมาย และ
แนวคิดต่างๆ จะเห็นได้ว่า ประสิทธิภาพจะหมายถึงความถึง
ผลสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ของการทำสิ่งต่างๆ ที่ได้ออกมานั้น
ถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือ
คาดหวังไว้ จากการใช้สิ่งที่มีอยู่หรือสร้างขึ้นใหม่ ซึ่งอาจ
ไม่เกี่ยวกับเรื่องของความประหยัดคุ่มค่า โดยพิจารณา
หรือวัดค่าแค่ผลที่ได้รับเท่าเพียงอย่างเดียว

3.2 คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีบริหาร ได้นำ
ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์
(Qualitative Characteristics of Useful Financial
Information) ตามกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทาง
การเงิน (ปรับปรุง 2558) (อ้างใน ณัฐวุฒิ ตันติเศรฐ,
2558) ของสภาวิชาชีพการบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์
ซึ่งประกอบด้วยลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐาน และลักษณะ
เชิงคุณภาพเสริม ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ความเกี่ยวข้องกับการ
ตัดสินใจ 2) ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม 3) ความ
สามารถเปรียบเทียบได้ 4) ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้
5) ความทันเวลา และ 6) ความสามารถเข้าใจได้ มาเป็นตัวแปร
ตามเพื่อวัดประสิทธิผลการใช้งานระบบการจับคู่ข้อมูล
การใช้จ่ายด้านการศึกษาของสถานศึกษาในครั้งนี้ โดยได้
ศึกษาผลงานวิจัยจาก ณัฐวุฒิ ตันติเศรฐ (2558) ที่พบว่า
ความเป็นมืออาชีพของพนักงานบัญชี และความสามารถ
ของระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีความสัมพันธ์ทาง
บวกต่อคุณภาพของงบการเงินโดยรวม นอกจากนี้คุณภาพ
ของงบการเงินโดยรวมและคุณภาพของงบการเงินรายด้าน
ได้แก่ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความทันต่อเวลา
และการเปรียบเทียบกันได้มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อ
ประสิทธิผลในการตัดสินใจ รวมถึงผลการวิจัยจาก วิจิตร
กีนาวงศ์ (2553) ที่พบว่า ข้อมูลบัญชีบริหารช่วยให้
การตัดสินใจมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้คุณภาพ
ข้อมูลทางบัญชีบริหารที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ
ประสิทธิภาพการตัดสินใจของผู้บริหารประกอบด้วย 3 ด้าน
คือ ด้านการใช้งาน ด้านการนำเสนอและการเข้าถึง
และด้านตัวข้อมูลเอง นอกจากนี้ยังพบข้อจำกัดของ
ข้อมูลทางการบัญชีบริหารที่สำคัญ อันได้แก่ ข้อมูลล่าช้า
เกินไปต่อการตัดสินใจ ข้อมูลมีความไม่แน่นอน และข้อมูล
ไม่ทันสมัย

3.3 ความรู้ความเข้าใจ วิธีการวัดความรู้ความเข้าใจ ริเวอร์รอน ชินะตระกูล (อ้างใน วัชรญา แก้วรังสี, 2558) กล่าวว่า แบบทดสอบ (Test) เป็นเครื่องมือวัดพฤติกรรม ด้านความรู้ความจำ ซึ่งถือว่าเป็นสติปัญญาของมนุษย์ว่า มีความรู้หรือไม่ เพียงใดที่ซ่อนแฝงอยู่ในตัวบุคคล ทั้งในด้าน พฤติกรรม ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และอื่น ๆ การสร้างแบบทดสอบ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) แบบอัตนัย เป็นแบบทดสอบที่ผู้สอบต้องเขียนตอบ และเป็นกรยากที่จะควบคุมการตอบของผู้สอบได้ 2) แบบปรนัย เป็นแบบทดสอบที่มีรูปแบบ (Structure) มากที่สุด สามารถใช้วัดผลได้ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ แบบถูกผิด (True-False) แบบจับคู่ (Matching) และ แบบเลือกตอบ (Multiple-choice) โดยได้ศึกษาผลงานวิจัย จาก เบญญาภา ยืนยง (2560) ที่ผลศึกษาพบว่า สมรรถนะ ของนักบัญชีในงานราชการ และมาตรฐานการจัดทำบัญชี ภาครัฐมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการดำเนินงาน และ งานวิจัยจาก ลีติรัตน์ มีมาก และคณะ (2559) ที่พบว่า ความรู้ ความสามารถของนักบัญชี ในด้านการประกอบวิชาชีพ ด้วยความมุ่งมั่นและขยันหมั่นเพียร ด้านการใช้ความรู้ตาม มาตรฐานวิชาชีพ และด้านการประกอบวิชาชีพโดยมี ความสามารถเพียงพอ ส่งผลต่อคุณภาพรายงานงบการเงิน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา โดย ส่งผลถึงร้อยละ 37.80 และมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ของนักบัญชี ในด้านการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับ มาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง และด้านความระมัดระวังรอบคอบ ส่งผลต่อคุณภาพ รายงานงบการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด นครราชสีมา โดยส่งผลถึงร้อยละ 40.50

3.4 การยอมรับและการใช้เทคโนโลยีกับระบบ สารสนเทศทางบัญชี ได้นำแนวคิดของ Venkatesh et al. (2003) (อ้างใน วันทนีย์ มงคลทรัพย์กุล และคณะ, 2559) ซึ่งได้พัฒนาทฤษฎีรวมของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี (Unified Theory of Acceptance and Use of Technology หรือ UTAUT) ขึ้นเพื่ออธิบายถึงการยอมรับการใช้เทคโนโลยี ของแต่ละบุคคลซึ่งอาศัยความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากทฤษฎีที่เกิดขึ้นมาก่อน และในปัจจุบันทฤษฎี UTAUT ถูกนำไปใช้ศึกษาและพยากรณ์การยอมรับการใช้ เทคโนโลยีของพนักงานในองค์กรภาครัฐหรือการใช้งาน เทคโนโลยีของผู้บริโภคที่หลากหลาย ดังนั้น ประสิทธิภาพ

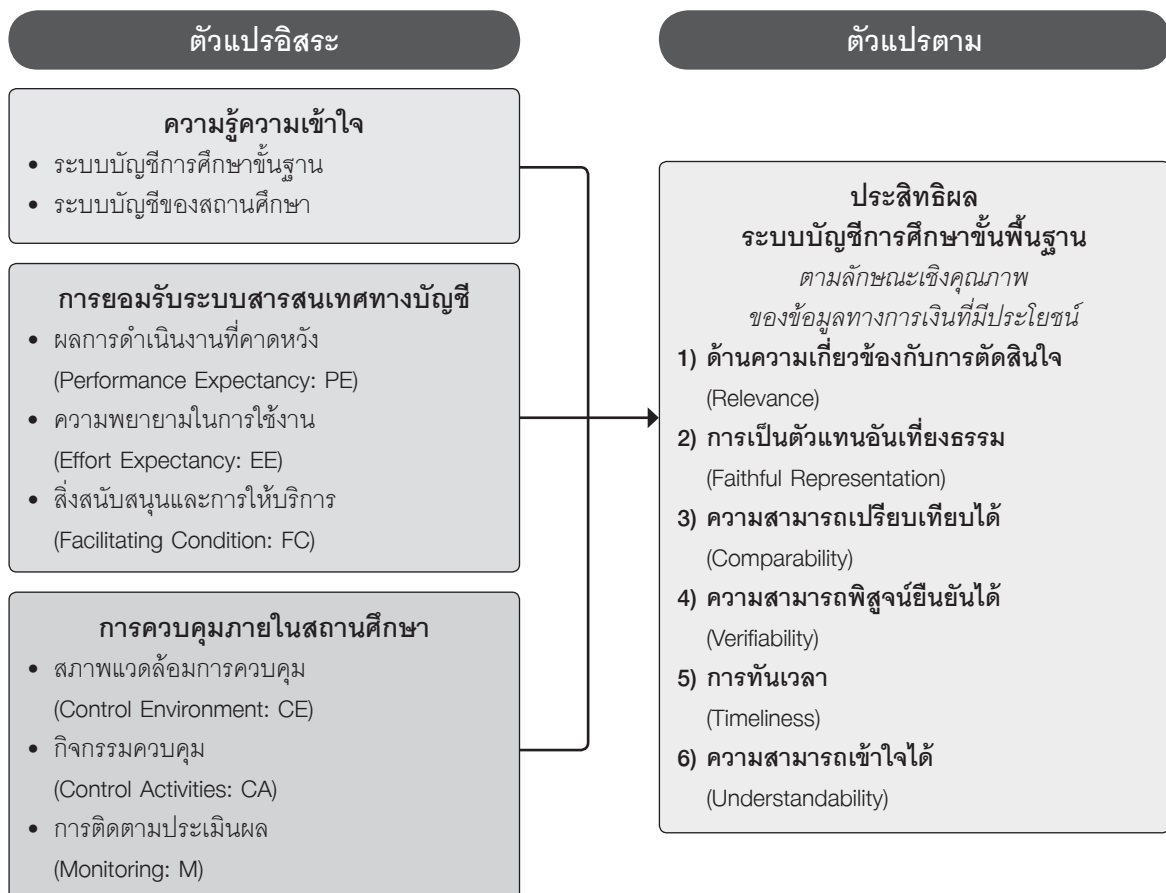
ของระบบสารสนเทศทางบัญชี ควรประกอบไปด้วย ความ ถูกต้องเชื่อถือได้ สอบถามความถูกต้องได้ ความสมบูรณ์ ของสารสนเทศ และความทันเวลา (วัชรพงษ์ ยอดราช, 2558) นอกจากนี้ การออกแบบระบบและสิ่งสนับสนุน การใช้งานระบบยังเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้งานและสร้าง ความพึงพอใจให้แก่ผู้ใช้งานด้วย การอำนวยความสะดวก หรือสิ่งสนับสนุนในการใช้ระบบสารสนเทศ ยังช่วยทำให้ ผู้ใช้งานมีความรู้เข้าใจที่ถูกต้องมากขึ้น และนำสารสนเทศ ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ (พลพฐ ปิยวรรณ และสุภาพร เริงเอี่ยม, 2555) โดยศึกษาผลงานวิจัยจาก วันทนีย์ มงคลทรัพย์กุล และคณะ (2559) ที่พบว่าปัจจัยที่ส่งผล ต่อการยอมรับบริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ดังนี้ (1) การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (2) การรับรู้ ประโยชน์ที่ได้รับ (3) คุณภาพของการบริการ และ (4) ความเชื่อถือไว้วางใจ และผลการศึกษาจาก วัชรพงษ์ ยอดราช (2558) ที่ได้ศึกษาประสิทธิผลของระบบ สารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าประสิทธิผลของระบบสารสนเทศทางการบัญชีส่งผล ต่อการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทยทั้งที่เป็นตัวเงินและที่ไม่เป็นตัวเงิน ทั้งนี้ ระบบสารสนเทศทางการบัญชี นอกจากจะช่วยให้การ ดำเนินงานมีประสิทธิภาพต่อองค์กรโดยทั่วไปแล้ว การใช้ ระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่เหมาะสมกับขนาดธุรกิจ ยังช่วยให้เกิดผลในเชิงบวกในธุรกิจอีกด้วย ขนาดธุรกิจ ยิ่งมีขนาดใหญ่ขึ้นก็ยิ่งได้รับประโยชน์

3.5 การควบคุมภายใน ศึกษาจากแนวปฏิบัติ ระบบการควบคุมภายในภาครัฐราชการ ตามหลักการกำกับ ดูแลที่ดี (Good Governance) ซึ่งสำนักบัญชีและตรวจสอบ ภายใน กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง (2547) กำหนดขึ้น โดยประยุกต์จากระบบการควบคุมภายในของ The Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission (COSO) เป็นระบบการควบคุมภายในที่ครอบคลุมถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ในการบริหารงานและเป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไป และได้ศึกษาแนวคิดจากสมาคมนักบัญชีและ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (อ้างใน สำนักบัญชี และตรวจสอบภายใน กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง, 2547) สรุปได้ว่ากรควบคุมภายในมีองค์ประกอบ 5 ส่วน ดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

2) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) 3) กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) 4) สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) และ 5) การติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluation) ได้ศึกษาผลงานวิจัยของ มัยฤทธิ์ ทองส่งโสม และคณะ (2560) ผลการวิจัยที่ได้คือ ประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ด้านสารสนเทศและการสื่อสารมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.542 และด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุมด้านการติดตามและประเมินผล ไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี รวมถึงผลงานวิจัยของ สกลพร พิบูลย์วงศ์ (2554) ที่พบว่าการวางระบบควบคุมภายในและสภาพแวดล้อมภายในองค์กร มีผลต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชี ซึ่งจะทำให้คุณภาพข้อมูลทางบัญชีมีความเข้าใจได้ มีความน่าเชื่อถือ สามารถเปรียบเทียบได้ และนำไปใช้ในการบริหารงาน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อการวางระบบควบคุมภายใน และสภาพแวดล้อมภายในองค์กร เพื่อให้ระบบงานและบุคลากรทำงาน

ประสานกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และศึกษาปัญหาอุปสรรคที่พบจากการรายงานข้อมูลระบบบัญชี การศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับสถานศึกษา ผู้วิจัยได้เลือกปัจจัยที่กำหนดเป็นตัวแปรอิสระ จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจ 2) การยอมรับระบบสารสนเทศทางบัญชี และ 3) การควบคุมภายในสถานศึกษา สำหรับตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้คือ ประสิทธิภาพของการใช้ระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับสถานศึกษา ซึ่งหมายถึง ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ ประกอบด้วยลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐาน 2 เรื่อง และลักษณะเชิงคุณภาพเสริม 4 เรื่อง ได้แก่ 1) ความเกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจ 2) ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม 3) ความสามารถเปรียบเทียบได้ 4) ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ 5) ความทันเวลา 6) ความสามารถเข้าใจได้ ทำให้สามารถสร้างกรอบแนวคิดรวมสำหรับการวิจัย ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ที่มีสิทธิ์ในการใช้งานระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับสถานศึกษา จำนวน 97 โรงเรียน เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนจำกัด และมีลักษณะเฉพาะตามเรื่องที่จะศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจึงเป็นอันเดียวกัน และใช้ประชากรทั้งหมดเป็นจำนวนตัวอย่างจำนวน 102 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) ผู้รายงานข้อมูล คือ ข้าราชการครูหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานบัญชีของสถานศึกษา จำนวน 97 คน

2) ผู้ใช้ข้อมูล คือ บุคลากรทางการศึกษา ประจำกลุ่มนโยบายและแผน จำนวน 5 คน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นมาจากการทบทวนทฤษฎีงานวิจัย บทความที่เกี่ยวข้อง แยกเป็น 2 ชุด สำหรับประชากรทั้ง 2 กลุ่ม แบบสอบถาม ชุดที่ 1 สำหรับผู้รายงานข้อมูล และชุดที่ 2 สำหรับผู้ใช้ข้อมูล ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

(1) แบบสอบถาม ชุดที่ 1 สำหรับผู้รายงานข้อมูล แบ่งเนื้อหาแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และรูปแบบระบบบัญชีที่สถานศึกษาใช้ โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระบบบัญชีของสถานศึกษาที่จัดทำตามระบบบัญชีหน่วยงานย่อย พ.ศ.2515 และระบบควบคุมการเงินของหน่วยงานย่อย พ.ศ.2544 เป็นแบบปรนัย ประเภทเลือกคำตอบ (Multiple-choice) จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับระบบสารสนเทศทางบัญชี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมภายใน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณาประเด็นปัญหาที่พบ และสิ่งที่ควรปรับปรุง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-end questions) เพื่อให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุง

(2) แบบสอบถาม ชุดที่ 2 สำหรับผู้ใช้ข้อมูล แบ่งเนื้อหาแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับตำแหน่งงาน ระดับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และประโยชน์ของระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้ระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวม และลักษณะเชิงคุณภาพข้อมูลทางบัญชี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณาประเด็นปัญหาที่พบ และสิ่งที่ควรปรับปรุง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-end questions) เพื่อให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุง

4.3 การสร้างและการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ การสร้างแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Objective Congruence) เลือกข้อที่มีค่าดัชนีตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป โดยผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญได้ IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่า IOC เฉลี่ยเท่ากับ 0.92 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.7 จึงมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้ (B Srisa-ard, 2011) จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้รายงานข้อมูล และผู้ใช้ข้อมูลในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 จำนวน 30 คน นำผลที่ได้มาหาความเที่ยง โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach หรือ Cronbach's Alpha ตามเกณฑ์ การแปลผลค่าความเชื่อมั่นของ เกียรติสุดา ศรีสุข (2552) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.916 เห็นได้ว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับสูง จึงนำแบบสอบถาม ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรต่อไป

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้จัดเก็บข้อมูล รายงานการใช้จ่ายด้านการศึกษาศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 โดยแจกแบบสอบถาม ให้กับข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา หรือผู้ที่ เกี่ยวข้องในการใช้งานระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับสถานศึกษา ตามระบบงานสารบรรณของส่วน ราชการ และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้รับคืน ทั้งหมดจำนวน 102 ฉบับ นำมาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และ แปลผล

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา ด้วยค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบบบัญชีของสถานศึกษา ที่จัดทำตามระบบบัญชีหน่วยงานย่อย พ.ศ.2515 และ ระบบควบคุมการเงินของหน่วยงานย่อย พ.ศ.2544 ใช้การ วิเคราะห์เชิงพรรณนา ด้วยค่าคะแนนรวม ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าร้อยละ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กับระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา ด้วยค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะ เจริญคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์จากระบบ บัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ เจริญคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ กับปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้การ

วิเคราะห์เชิงปริมาณ ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดรูปแบบ สมการเพื่อใช้ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังนี้

$$Y_{1i} = B_0 + B_1K_i + B_2PE_i + B_3EE_i + B_4FC_i + B_5CE_i + B_6CA_i + B_7M_i + E_1$$

$$Y_{2i} = B_0 + B_1K_i + B_2PE_i + B_3EE_i + B_4FC_i + B_5CE_i + B_6CA_i + B_7M_i + E_2$$

$$Y_{3i} = B_0 + B_1K_i + B_2PE_i + B_3EE_i + B_4FC_i + B_5CE_i + B_6CA_i + B_7M_i + E_3$$

$$Y_{4i} = B_0 + B_1K_i + B_2PE_i + B_3EE_i + B_4FC_i + B_5CE_i + B_6CA_i + B_7M_i + E_4$$

$$Y_{5i} = B_0 + B_1K_i + B_2PE_i + B_3EE_i + B_4FC_i + B_5CE_i + B_6CA_i + B_7M_i + E_5$$

$$Y_{6i} = B_0 + B_1K_i + B_2PE_i + B_3EE_i + B_4FC_i + B_5CE_i + B_6CA_i + B_7M_i + E_6$$

โดยที่ Y1 = ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

Y2 = การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม

Y3 = ความสามารถเปรียบเทียบได้

Y4 = ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้

Y5 = การทันเวลา

Y6 = ความสามารถเข้าใจได้

K = ความรู้ความเข้าใจ

PE = ผลการดำเนินงานที่คาดหวัง

EE = ความพยายามในการใช้งาน

FC = สิ่งสนับสนุนและการให้บริการ

CE = สภาพแวดล้อมการควบคุม

CA = กิจกรรมควบคุม

M = การติดตามประเมินผล

e = ค่าความคลาดเคลื่อน

5. ผลการวิจัย

5.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

(1) ผู้รายงานข้อมูล พบว่า ส่วนใหญ่เป็น ข้าราชการระดับปฏิบัติการถึงชำนาญการพิเศษ เป็นเพศ หญิง อายุระหว่าง 30-50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่ถึง 5 ปี การจัดทำบัญชี

ของสถานศึกษาในปัจจุบันสถานศึกษาของผู้รายงาน ข้อมูลส่วนใหญ่บันทึกบัญชีแบบระบบควบคุมการเงิน ของหน่วยงานย่อย พ.ศ.2544 และมีการรับรู้/เข้าใจ วัตถุประสงค์ในการจัดทำระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2) ผู้ใช้ข้อมูล พบว่า เป็นเพศหญิงทั้งหมด ปฏิบัติงานในตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาระดับปฏิบัติการ ถึงชำนาญการพิเศษ ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 30-40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงาน 10 ปีขึ้นไป และมีการรับรู้/เข้าใจวัตถุประสงค์ ในการจัดทำระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะเชิงคุณภาพข้อมูลรายงานจาก ระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน แยกเป็นรายด้านและภาพรวม

ด้าน	ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางบัญชี ที่ได้จากระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1	ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) Y_1	3.58	0.58	มาก
2	การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Faithful Representation) Y_2	3.46	0.52	มาก
3	ความสามารถเปรียบเทียบได้ (Comparability) Y_3	3.42	0.51	มาก
4	ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ (Verifiability) Y_4	3.46	0.55	มาก
5	การทันเวลา (Timeliness) Y_5	3.55	0.37	มาก
6	ความสามารถเข้าใจได้ (Understandability) Y_6	3.57	0.49	มาก
7	ประสิทธิผลการใช้ระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวม	3.80	0.45	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ใช้ข้อมูลมีความคิดเห็น โดยรวมเกี่ยวกับการใช้งานระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ว่ามีประสิทธิผลเป็นไป ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$) ซึ่งผลที่ได้เป็นไปตามความคิดเห็น เกี่ยวกับลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มี ประโยชน์ที่อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ (1) ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ($\bar{X}=3.58$) (2) ด้านความสามารถเข้าใจได้ ($\bar{X}=3.57$) (3) ด้านการทันเวลา ($\bar{X}=3.55$) (4) ด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ($\bar{X}=3.46$) (5) ด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ ($\bar{X}=3.46$) และ (6) ด้านความสามารถเปรียบเทียบได้ ($\bar{X}=3.42$)

5.2 ประสิทธิภาพการใช้ระบบบัญชีการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษาสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 เป็นการ ศึกษาประสิทธิภาพการใช้ระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 ว่าเป็นไปตามเป้าหมาย ผลผลิตที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้ คือ ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ตามกำหนดเวลา ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการใช้งานระบบบัญชี การศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 1

5.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ระบบบัญชีการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ระบบบัญชี การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีตัวแปรที่จะศึกษา ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ การยอมรับระบบสารสนเทศทาง บัญชี และการควบคุมภายในสถานศึกษา ที่คาดว่าจะ มีผลต่อคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน ที่มีประโยชน์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้รายงานข้อมูลมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบบบัญชีหน่วยงานย่อย พ.ศ.2515 และระบบควบคุม การเงินของหน่วยงานย่อย พ.ศ.2544 อยู่ในเกณฑ์ ความรู้น้อย แต่มีการยอมรับการใช้งานระบบสารสนเทศ ทางบัญชีอยู่ในระดับมาก และสถานศึกษามีการควบคุม ภายในอยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 2 และ ตารางที่ 3

ตารางที่ 2 แสดงระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระบบบัญชีของสถานศึกษา
ที่จัดทำตามระบบบัญชีหน่วยงานย่อย พ.ศ.2515 และระบบควบคุมการเงินของหน่วยงานย่อย พ.ศ.2544

ผลคะแนน (B ₁ K)	จำนวน	ร้อยละ	แปลผล
ต่ำกว่า 10 คะแนน	23	23.71	มีความรู้น้อยที่สุด
10-11 คะแนน	25	25.77	มีความรู้น้อย
12-13 คะแนน	19	19.59	มีความรู้ปานกลาง
14-15 คะแนน	19	19.59	มีความรู้มาก
16 คะแนนขึ้นไป	11	11.34	มีความรู้มากที่สุด
รวม	97	100.00	
คะแนนเฉลี่ย	11.92		มีความรู้น้อย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	2.97		

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้รายงานข้อมูลของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระบบบัญชีของสถานศึกษาที่จัดทำตามระบบบัญชีหน่วยงานย่อย พ.ศ.2515 และ

ระบบควบคุมการเงินของหน่วยงานย่อย พ.ศ.2544 อยู่ในระดับมีความรู้น้อย ($\bar{X}=11.92$) โดยจัดช่วงคะแนนตามเกณฑ์การวัดค่าคะแนนต่ำสุดคือ 5 คะแนน สูงสุดคือ 19 คะแนน

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้รายงานข้อมูลของสถานศึกษา

ด้าน	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1	ผลการดำเนินงานที่คาดหวัง (B ₂ PE)	4.15	0.72	มาก
2	ความพยายามในการใช้งาน (B ₃ EE)	3.64	0.86	มาก
3	สิ่งสนับสนุนและการให้บริการ (B ₄ FC)	3.47	0.82	มาก
รวมผลการยอมรับระบบสารสนเทศทางบัญชี		3.75		มาก
4	สภาพแวดล้อมการควบคุม (B ₅ CE)	4.13	0.63	มาก
5	กิจกรรมควบคุม (B ₆ CA)	4.20	0.65	มาก
6	การติดตามประเมินผล (B ₇ M)	4.11	0.62	มาก
รวมผลการควบคุมภายใน		4.15		มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้รายงานข้อมูลของสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับระบบสารสนเทศทางบัญชี ($\bar{X}=3.75$) และการควบคุมภายในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.15$) อยู่ในระดับมากทั้งหมด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ (1) ด้านกิจกรรมควบคุม (2) ด้านผลการดำเนินงานที่คาดหวัง (3) ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม (4) ด้านการติดตามประเมินผล (5) ด้านความพยายามในการใช้งาน และ (6) ด้านสิ่งสนับสนุนและการให้บริการ

5.4 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ การยอมรับระบบสารสนเทศทางบัญชี และการควบคุมภายในสถานศึกษากับคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 พบความสัมพันธ์ที่ส่งผล ดังนี้ (1) ความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์ทางบวก

ต่อคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ด้านความสามารถเปรียบเทียบได้ และด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ (2) ความพยายามในการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ด้านความสามารถ

พิสูจน์ยืนยันได้ และ (3) การติดตามประเมินผล มีความสัมพันธ์ทางลบต่อคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบบัญชีการศึกษาระดับพื้นฐาน

Variable	ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Y ₁)			การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Y ₂)			ความสามารถเปรียบเทียบได้ (Y ₃)		
	Expected Sign	Coefficients (β)	t-statistic	Expected Sign	Coefficients (β)	t-statistic	Expected Sign	Coefficients (β)	t-statistic
Intercept	None	3.695	18.806	None	4.025	15.522	None	3.723	15.325
β ₁ K	+	0.036	0.336	+	0.099	0.983	+	0.184	1.787*
β ₂ PE	+	0.082	0.586	+	-0.043	-0.325	+	-0.001	-0.009
β ₃ EE	+	0.091	0.495	+	0.234	1.368	+	0.288	1.654
β ₄ FC	+	-0.009	-0.054	+	0.007	0.042	+	-0.100	-0.616
β ₅ CE	+	0.181	1.048	+	0.067	0.415	+	-0.129	-0.780
β ₆ CA	+	-0.273	-1.389	+	-0.231	-1.253	+	-0.006	-0.030
β ₇ M	+	-0.140	-0.717	+	-0.284	-1.550	+	-0.253	-1.358
F-value		0.996			2.880			2.363	
Sig.F		0.439			0.009			0.029	
R ²		0.073			0.185			0.157	
Adjusted R ²		0.000			0.121			0.090	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบบัญชีการศึกษาระดับพื้นฐาน (ต่อ)

Variable	ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ (Y ₄)			การทันเวลา (Y ₅)			ความสามารถเข้าใจได้ (Y ₆)		
	Expected Sign	Coefficients (β)	t-statistic	Expected Sign	Coefficients (β)	t-statistic	Expected Sign	Coefficients (β)	t-statistic
Intercept	None	3.687	14.635	None	3.848	11.835	None	4.066	14.805
β ₁ K	+	0.170	1.694*	+	0.149	1.410	+	0.043	0.409
β ₂ PE	+	-0.021	-0.161	+	-0.117	-0.848	+	-0.195	-1.410
β ₃ EE	+	0.350	2.059**	+	0.233	1.303	+	0.260	1.443
β ₄ FC	+	-0.019	-0.123	+	0.051	0.306	+	0.067	0.399
β ₅ CE	+	-0.218	-1.535	+	-0.065	-0.382	+	-0.129	-0.758
β ₆ CA	+	0.174	0.951	+	-0.017	-0.086	+	-0.084	-0.435
β ₇ M	+	-0.357	-1.961*	+	-0.205	-1.070	+	-0.086	-0.445
F-value		3.110			1.577			1.411	
Sig.F		0.006			0.153			0.211	
R ²		0.197			0.110			0.100	
Adjusted R ²		0.133			0.040			0.029	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10

จากตารางที่ 4 พบว่า ความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ด้านความสามารถเปรียบเทียบได้ ($\beta_1K=0.184, p<0.10$) และด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ ($\beta_1K=0.170, p<0.10$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 ความพยายามในการใช้งาน มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ ($\beta_3EE=0.350, p<0.05$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการติดตามประเมินผล มีความสัมพันธ์ทางลบต่อคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ ($\beta_7M=-0.357, p<0.10$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10

6. สรุปและอภิปรายผล

6.1 การควบคุมภายใน ด้านการติดตามประเมินผล มีความสัมพันธ์ทางลบต่อคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ อธิบายได้ว่า หากสถานศึกษาของผู้รายงานข้อมูลมีการดำเนินงานในเรื่องต่างๆ ได้แก่ (1) การรายงานผลการปฏิบัติงาน และการเปรียบเทียบผลค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงกับค่าใช้จ่ายตามแผน เพื่อให้เกิดความประหยัด คุ่มค่า (2) การวิเคราะห์หาสาเหตุของความแตกต่างที่ไม่เป็นไปตามแผนงาน หรือสาเหตุความผิดพลาดที่เกิดขึ้น (3) การนำผลวิเคราะห์ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นมาหาวิธีแก้ไข ป้องกันและนำมาปรับปรุงในการวางแผนงานครั้งต่อไป (4) การได้รับการติดตามประเมินผลเป็นระยะๆ ในระหว่างปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และ (5) การได้รับการตรวจสอบติดตามงานด้านงบประมาณ การเงินบัญชีและพัสดุ โดยหน่วยตรวจสอบภายในหรือหน่วยงานอื่นจากต้นสังกัด อย่างน้อยปีละครั้ง เป็นอย่างดีแล้ว จะส่งผลต่อคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ลดลง ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าการที่สถานศึกษาได้รับการติดตามประเมินผลเป็นประจำทุกปี จึงเกิดความน่าเชื่อถือในการจัดทำบัญชีของสถานศึกษาได้ว่ามีเอกสารประกอบครบถ้วนถูกต้อง เมื่อนำข้อมูลมาบันทึกในระบบบัญชีการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถยอมรับได้ว่าข้อมูลที่ได้

มานั้นถูกต้อง ครบถ้วนแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ยืนยันเอกสารหลักฐานอีก

6.2 ความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ด้านความสามารถเปรียบเทียบได้และความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตรรัตน์ มีมาก (2559) ที่ผลการศึกษาพบว่าความรู้ความสามารถของนักบัญชี ส่งผลต่อคุณภาพรายงานงบการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา โดยส่งผลถึงร้อยละ 37.80 และงานวิจัยของ เบญญาภา ยืนยง (2560) ที่ผลการศึกษาพบว่าสมรรถนะของนักบัญชีในงานราชการ กรณีศึกษาเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ด้านทักษะทางปัญญา ด้านการดำเนินงานทางการเงิน ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติ และหน้าทำงาน และมาตรฐานการจัดทำบัญชีภาครัฐ มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการดำเนินงาน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

6.3 การยอมรับระบบสารสนเทศทางบัญชี ด้านความพยายามในการใช้งาน มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อคุณลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ ด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนีย์ มงคลทรัพย์กุล และคณะ (2559) ที่ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับบริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ดังนี้ (1) การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (2) การรับรู้ประโยชน์ที่ได้รับ (3) คุณภาพของการบริการ และ (4) ความเชื่อถือไว้วางใจ

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติสุดา ศรีสุข. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัย*. เชียงใหม่: โรงพิมพ์ครองช่าง.
- เบญญาภา ยืนยง. (2560). *สมรรถนะของนักบัญชี และมาตรฐานการจัดทำบัญชีที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานในงานราชการ*. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2560). *สถิติสำหรับงานวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชัยยุทธ ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์ และคณะ. (2558). *บัญชีรายจ่าย ด้านการศึกษาแห่งชาติ เผยความจริงรายจ่าย ด้านการศึกษาของประเทศไทย*. สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.).
- ฐิติรัตน์ มีมาก และคณะ. (2559). *ความรู้ความสามารถ และมาตรฐานในการปฏิบัติงานของนักบัญชี ที่ส่งผล ต่อคุณภาพรายงานงบการเงินขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา*. มหาวิทยาลัย วงษ์ชวลิตกุล.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2558). *ความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์*. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, เดือนมกราคม- ธันวาคม 2558.
- พลพฐ ปิยวรรณ และสุภาพร เริงเยี่ยม. (2555). *ระบบ สารสนเทศทางการบัญชี* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- พัชรินทร์ ศิริทิพย์. (2558). *ผลกระทบการใช้ระบบการบริหาร การเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ GFMS ที่มีผลต่อคุณภาพรายงานการเงินของหน่วยงาน ราชการ กรณีศึกษาอำเภอพระนครศรีอยุธยา*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ภรณ์ กীরติบุตร. (2529). *การประเมินประสิทธิผลของ องค์การ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- มัณฑุทธิ์ ทองส่งโสม และคณะ. (2560). *ปัจจัยของ ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีอิทธิพลต่อ คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. มหาวิทยาลัย ศรีปทุม.
- ลือชัย วงษ์ทอง. (2555). *ความรู้เกี่ยวกับการใช้โปรแกรม สำเร็จรูปทางสถิติโดยคอมพิวเตอร์เพื่องานวิจัย ทางสังคมศาสตร์*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรัญญา แก้วรังษี. (2558). *ความรู้ความเข้าใจของผู้ทำ บัญชีในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์จังหวัดเชียงใหม่ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางบัญชีและภาษีอากร*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัชธนพงศ์ ยอดตราข. (2558). *ประสิทธิผลของระบบ สารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงาน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- วันทีนีย์ มงคลทรัพย์กุล และคณะ. (2559). *ปัจจัย ที่มีผลต่อการยอมรับบริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ กรณีศึกษาการยื่นแบบและชำระภาษีออนไลน์*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิจิตรา กิनावงศ์. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพ ข้อมูลทางการบัญชีบริหารและประสิทธิภาพ การตัดสินใจของธุรกิจที่ได้รับมาตรฐาน ISO 9000 ในกรุงเทพมหานคร*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิภาดา สุขสวัสดิ์. (2558). *การศึกษาความรู้ ความเข้าใจ ของผู้เสียภาษีอากร ที่มีผลต่อทัศนคติการเสียภาษี เงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ กรุงเทพมหานคร 13 (เขตคลองเตย)*. มหาวิทยาลัย สยาม.
- สกลพร พิบูลย์วงศ์. (2554). *ความคิดเห็นของนักบัญชี บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ทางเลือก เพื่อการลงทุน เกี่ยวกับการวางระบบควบคุมภายใน และสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่มีผลต่อคุณภาพ ข้อมูลทางบัญชี*. วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). (2547). *คู่มือหลักธรรมาภิบาลของการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี*.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (15 กันยายน 2559). *สรุปปัญหา อุปสรรคการดำเนินการในช่วง 6 เดือนแรก*.
- _____. (25 มีนาคม 2559). *การจัดทำแผนเพิ่ม ประสิทธิภาพการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559*.
- _____. (21 มีนาคม 2561). *การจัดทำแผนเพิ่ม ประสิทธิภาพการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561*.
- สำนักบัญชีและตรวจสอบภายใน กรมบัญชีกลาง กระทรวง การคลัง. (2547). *แนวปฏิบัติระบบการควบคุม ภายในในภาคราชการ ตามหลักการกำกับดูแลที่ดี (Good Governance)*.

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

(2559). *รายงานด้านการศึกษาของประเทศไทย
ปี 2557. สำนักนโยบายและแผนการศึกษา:
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.*

สุรัชย์ ชันแข็ง. (2557). *ความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการ
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพ-
มหานครที่มีต่อการจัดทำบัญชี. มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่.*

Srisa-ard, B. (2011). *Preliminary Research* (9th ed.).
Bangkok: Suviriyasarn (in Thai).